

Jeffrey M. Drazen aðalritstjóri NEJM fræddi og skemmti áheyrendum á vel sóttum fyrirlestri í Hringsal Landspítalans föstudaginn 19. júní.

NEJM í heimsókn

■ ■ ■ Hávar Sigurjónsson

Ritstjórn stærsta og virtasta læknisfræðitímarits veraldar, *New England Journal of Medicine*, hélt ritstjórnarfund í Reykjavík á dögunum. Ritstjórnin, sem er skipuð á fjórða tug sérfræðinga í hinum ýmsu greinum læknisfræði og raunvísinda, hefur undanfarin ár valið sér fundarstað einu sinni á ári utan heimahaganna og í ár varð Ísland fyrir valinu. Hingað komu um 70 manns

á vegum blaðsins til fundahalda og fyrirlestrahalds dagana 18. – 23. júní. Það kom þeim skemmtilega á óvart að *Læknablaðið* íslenska skyldi einmitt fagna 100 ára afmæli sínu á árinu og mátti því segja að fundarstaðurinn væri sérlega vel valinn.

New England Journal of Medicine er útbreiddasta læknisfræðitímarit í veröldinni. Höfuðstöðvar þess eru í Boston og

saga blaðsins nær rúmlega 200 ár aftur í tímann er *Massachusetts Medical Association* hóf útgáfu tímarits sem hefur komið út óslitið síðan en gengið í gegnum nokkrar nafnabreytingar. Útgefandinn og eigandinn hefur þó alla tíð verið hinn sami.

Að sjálfsögðu nýttu íslenskir læknar sér þessa heimsókn til hins ítrasta og Vísindadeild ásamt fræðslunefnd Læknaráðs Landspítalans fékk aðalritstjóra NEJM,

Richard Wenzel einn ritstjóra NEJM heimsótti ritstjórnarskrifstofu Læknablaðsins og ræddi útgáfumál læknisfræðilegra tímarita við ritstjórn blaðsins og ábyrgðarmann, Engilbert Sigurðsson.

Það fór vel á með þeim Richard Wenzel og Védísí Skarphéðinsdóttur ritstjórnarfulltrúa Læknablaðsins.

Jeffrey M. Drazen, til að halda fyrirlestur í Hringssal spítalans föstudagsmorguninn 19. júní. Fyrirlesturinn var einstaklega vel sóttur og var haft á orði að Drazen hefði slegið aðsóknarmet en hvert sæti var skipað og einnig setið og staðið í tröppum salarins.

Leikrænn og líflægur

Drazen olli áheyrendum sínum ekki vonbrigðum en hann hélt athygli þeirra óskertri allan tímann með leikrænum tilburðum og gamansemi í bland við grafalvarlegt efnið sem bar yfirskriftina *The Play of Chance – the Rise of Medical Evidence*.

Drazen hóf söguna með dramatískri sviðsetningu algengrar smitleiðar berkla í upphafi 19. aldar þar sem fólk hóstaði bakteríum hvert framan í annað óvitandi um smitleiðir og smithættu. Hann tíundaði síðan framlag helstu frumkvöðla á sviði læknisfræðilegra rannsókna og benti á að læknar hefðu gert sér grein fyrir smithættu og smitleiðum talsvert löngu áður en hægt var að færa sönnur á þær með læknisfræðilegum rannsóknum. Í því væri einnig fólgin kjarni málsins þar sem upphaf rannsókna væri gjarnan byggt á grunum ástæður eða tilfinningu fyrir hugsanlegum niðurstöðum en aðferðafræðin yrði að vera hafin yfir vafa og fallast yrði á niðurstöðurnar þó þær stönguðust á við upphaflega tilfinningu. Hann sagði jafnframt í svari við fyrirspurn úr sal að eitt meginviðfangsefni hans og samstarfsfólks í ritstjórn *NEJM* væri að ganga úr skugga um að forsendur og aðferðafræði sem lægju að baki greinum er birtast í tímaritinu væru óvæfengjanlegar. Af þeim ástæðum og reyndar einnig vegna ritstjórnarstefnu *NEJM* væri 95% allra greina er blaðinu bærust hafnað. Eftir töluverðu er að slægjast með birtingu í *NEJM* sem prentar í hverri viku 200.000 eintök og gefur út tvær milljónir eintaka á netinu. Það er um það bil þrefalt meiri útbreiðsla en helstu samkeppnisaðilanna, *The Lancet* og *JAMA*.

Hafið yfir vafa um áreiðanleika

Ritstjórn *Læknablaðsins* fékk Richard Wenzel, einn af ritstjórum *NEJM*, í heimsókn á ritstjórnarskrifstofu blaðsins þar sem margt bar á góma um útgáfumál, ritrýni

Drazen ritstjóri á miklu flugi.

og framsetningu efnis. Wenzel kvaðst sannfærður um mikilvægi þess að gefið væri út blað á íslensku fyrir íslenska lækna þó fræða- og vísindaumhverfið yrði sífellt alþjóðlegra. Hann tók undir mikilvægi þess að blaðið væri skráð á Medline en þar hefði alþjóðasamfélagið aðgang að helstu niðurstöðum fræðigreina blaðsins. Engilbert Sigurðsson ritstjóri *Læknablaðsins* sagði blaðið þó eiga í samkeppni um efni við hinn enskumælandi fræðaheim þar sem höfundar næðu til stærri lesandahóps. Um þetta urðu nokkrar umræður þar sem rætt var hvort huga bæri að þýðingum greina í heild á ensku í stað þess að birta einungis údrátt á ensku eins og nú er.

Þá var einnig rætt um kennslugildi fræðigreina og hvernig þjálfari bæri læknanema og unglækna í að nýta sér fræðigreinar við nám og störf og þá ekki síður að kenna þeim að meta gæði greina og hvort gagn væri af þeim hafandi. Í kjölfarið spunnust líflæg umræður um aðgang almennings að læknisfræðilegu efni

á netinu og hversu erfitt væri að henda reiður á því hvað væru réttar og áreiðanlegar upplýsingar. Wenzel sagði hlutverk hins alþjóðlega læknasamfélags vera mjög mikilvægt í þessu efni og læknatímaritin yrðu að ganga á undan með birtingu fræðilegs efnis sem væri í öllum tilvikum hafið yfir vafa um áreiðanleika. Allir yrðu að geta treyst því að þar mætti ganga að traustum og öruggum upplýsingum.

Hann nefndi sérstaklega að *NEJM* hefði á undanförunum mánuðum lagt sérstaka áherslu á fræðsluhlutverk sitt gagnvart almenningi og hafið framleiðslu á stuttum myndböndum í teiknimyndformi þar sem útskýrðar væru á einfaldan hátt niðurstöður fræðigreina er birst hefðu í blaðinu og ritstjórn teldi að ætti erindi við almenning. Þessi myndbönd má sjá á eftirfarandi slóð: nejm.org/page/nejm-quick-take-video?emp=marcomqt